Mezinárodní certifikace osiva (ISTA,OECD) – podmínky certifikace

OOS
SOSZR

Ing. Natálie Králíková

ÚKZÚZ

Certifikace osiva na mezinárodním trhu

- Evropská unie - jednotný trh, jednotné požadavky na osivo
- Export, import do/ze třetích země (mimo EU) - mezinárodní trh

Jednotlivé třetí země mají vlastní semenářskou legislativu ⟹ aby byl umožněn pohyb osiva na trhu ⟹ mezinárodně platná regulace

OECD

ÚKZÚZ

Certifikace osiva na mezinárodním trhu - mezinárodní regulace

OECD

(ISTA)

OECD Schémata pro odrůdovou certifikaci osiva pohybujícího se na mezinárodním trhu

Mezinárodní asociace pro zkoušení semen

(technická kvalita osiva)

- OECD Schémata byla předlohou pro vytvoření EU legislativy (EU směrnice) v šedesátých letech
- V současné době dochází stále více k prolínaní Pravidel OECD Schémat i ISTA pravidel do EU legislativy

ÚKZÚZ

OECD Schémata pro odrůdovou certifikaci osiva pohybujícího se na mezinárodním trhu

- mezivládní organizace
- členem 37 ekonomicky rozvinutých států světa.
- OECD vznikla v roce 1961 transformací Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC), která byla původně zřízena roku 1948 k administraci poválečného Marshallova plánu.
- OECD koordinuje ekonomickou a sociálně-politickou spolupráci členských zemí, zprostředkovává nové investice, prosazuje liberalizaci mezinárodního obchodu.
- Cílem OECD je napomáhat k dalšímu ekonomickému rozvoji, potlačení nezaměstnanosti, stabilizaci a rozvoji mezinárodních finančních trhů.

OECD Schémata pro odrůdovou certifikaci osiva pohybujícího se na mezinárodním trhu

- OECD Schémata - založení v roce 1958
- Členové – členské i nečlenské země OECD , 61 členských států
- používaní osiva vysoké kvality ve všech členských státech.
- Odstraňováním technických obchodních bariér usnadňují pohyb osiva na mezinárodním trhu.
- Schémata povolují používání návěsek a certifikátů pro osivo vyrobené a zpracované pro mezinárodní obchod v souladu se zásadami zajišťujícími odrůdovou pravost a čistotu

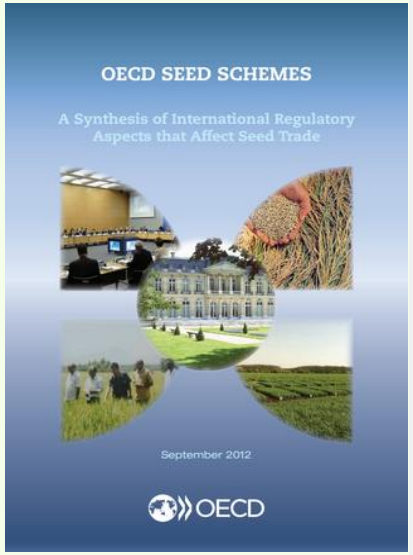

OECD Schémata pro odrůdovou certifikaci osiva pohybující se na mezinárodním trhu

Úřední autoritou ČR pro implementaci OECD Schémat je ÚKZÚZ, Odbor osiv a sadby,

Oddělení Mezinárodní certifikace a legislativy - administrace

- vedení národní listiny odrůd (registrace na národní úrovni je podmínkou pro zařazení odrůdy do OECD listiny odrůd)
- Národní listina OECD odrůd: http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/osivo-a-sadba/certifikace/oecd/
- Zastupování ČR ve OECD Schématech (Výroční zasedání, technické výbory)
- Vydávání návěsek a OECD certifikátů
- Komunikace s ostatními pověřenými národními autoritami
- Povolení k množení osiva mimo zemi registrace

OECD Schémata pro odrůdovou certifikaci osiva pohybující se na mezinárodním trhu

- 8 schémat
- - trávy a luštěniny
  - brukvovité + další druhy olejnin a přadných rostlin
  - obilniny
  - krmná řepa a cukrovka
  - jeteloviny a podobné druhy
  - kukuřice
  - čirok
  - zelenina

- celkem více než 200 zemědělských a rostlinných druhů
- ČR je členem všech 8 Schémat OECD

ÚKZÚZ

OECD Schémata pro odrůdovou certifikaci osiva pohybující se na mezinárodním trhu

Pravidla OECD – stanovují technické požadavky na certifikaci

- soubor postupů, metod a technik, které ověřují kvalitu osiva během procesu množení → jsou navrženy tak, aby byla zachována a zajištěna odrůdová pravost a čistota odrůd
- kontroly → různé fáze produkce osiva → zjištění možných mechanických příměsí, mutací, nežádoucího cizosprášení a dalších nepředvídaných výskytů , které by mohly ovlivnit odrůdovou pravost a čistotu osiva
- nejsou stanovené požadavky na technickou kvalitu osiva, ale certifikovanou partii by měl doprovázet mezinárodně platný certifikát o kvalitě osiva (např. ISTA)

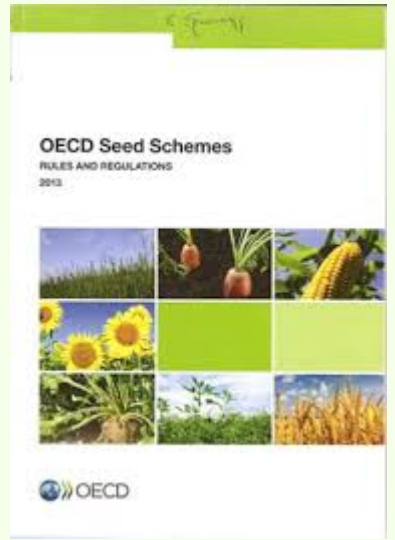

Podmínky certifikace podle Schémat OECD

- Zapsání odrůdy do Listiny odrůd OECD → odrůda registrovaná v jednom z členských států OECD a zapsána v jejich národní odrůdové knize
- Založení porostu a uznání podle Schémat OECD pro daný druh
- Založení a kladné hodnocení vstupní vegetační zkoušky (pre-control)
- Označení návěskami OECD Schémat pro příslušnou kategorii
- Výstupní vegetační zkouška (post-control)
- Vydání certifikátu OECD (doklad druhové a odrůdové pravosti a čistoty)
- OECD certifikát často doprovází ISTA oranžový certifikát na technickou kvalitu osiva

Vegetační zkoušky

- Vegetační zkoušky se používají ke sledování pravosti a čistoty odrůdy v různých fázích procesu množení osiva, čímž se zajišťuje, že kvalita osiva produkovaného ve schématech OECD je uspokojivé úrovně.

- OECD metodika provádění polních přehlídek a vegetačních zkoušek
  - Přerov n/Labem, Hradec nad Svitavou – vegetační zkoušky pro polní plodiny a trávy,
  - Chrlice, Dobřichovice – zelenina
- Používá se vždy úřední popis odrůdy a standardní vzorek
- Rostliny odlišné a netypické → popíší se a viditelně se označí, aby nebyly hodnoceny opakovaně

Druhy vzorků pro certifikaci OECD

- Standardní vzorek
- Kontrolní vzorky pro vegetační zkoušky
- ISTA vzorek pro laboratorní zkoušení

ÚKZÚZ

Vzorky pro certifikaci OECD

Standardní vzorek

- vzorek osiva dané odrůdy ověřený Národní autoritou zodpovědnou za registraci této odrůdy
- slouží k porovnání rostlin vypěstovaných ze zkušebních vzorků s rostlinami vypěstovanými ze Standardního vzorku
- účelem standardního vzorku je poskytnout živý popis odrůdy
- dodání vzorku pro vegetační zkoušky zajišťuje Oddělení Mezinárodní certifikace a legislativy (Ing. Lea Komárková)

Vzorky pro certifikaci OECD

Kontrolní vzorky pro vegetační zkoušky

- vzorek odebraný z partie osiva určené k certifikaci dle OECD Schémat
- vzorek pro VZ odebírá pouze semenářský inspektor ÚKZÚZ
- u RM materiálu předstupňů a základního RM se vzorek na VZ odebírá ve 100 % případů (100 % předběžná kontrola)
- u certifikovaného osiva se odebírá vzorek na VZ minimálně z 5% certifikovaných partií (rozsah následné kontroly stanovuje Národní autorita dle svého uvážení, ale min. v rozsahu 5%)

Vzorky pro certifikaci OECD

Kontrolní vzorky pro vegetační zkoušky

- velikost vzorků na vegetační zkoušky je daná vyhláškou č. 61/2011 Sb. (Příloha 5)
- Technologický postup na odběr vzorku je dán vyhláškou
- č. 61/2011 Sb. (Příloha 1)
- jednotlivé vzorky se zasílají do příslušné zkušební stanice podle druhu plodiny - termíny jsou daném vyhláškou č. 61/2011 Sb. (Příloha 4)
- vzorek lze zaslat poštou, kurýrní službou nebo osobním předáním

Vzor návěsky a certifikátu OECD

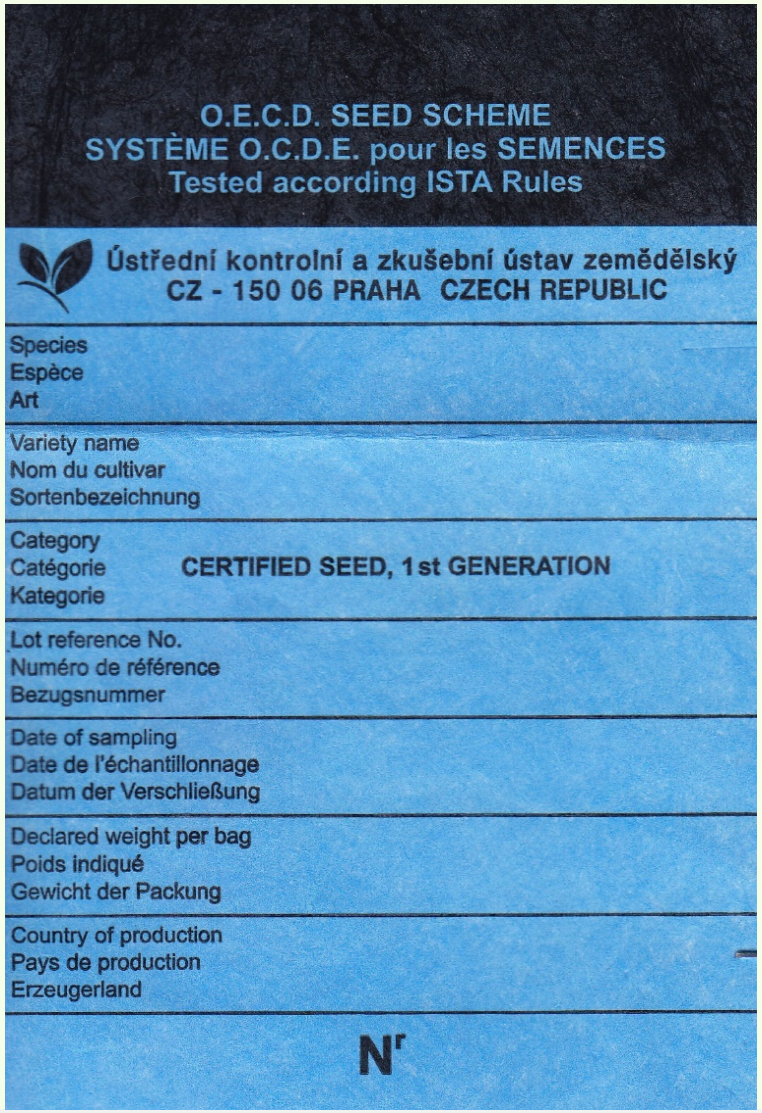

O.E.C.D. SEED SCHEME
SYSTÈME O.C.D.E. pour les SEMENCES
Tested according ISTA Rules

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
CZ - 150 06 PRAHA CZECH REPUBLIC

Species
Espèce
Art

Variety name
Nom du cultivar
Sortenbezeichnung

Category
Catégorie — CERTIFIED SEED, 1 st GENERATION
Kategorie

Lot reference No.
Numéro de référence
Bezugsnummer

Date of sampling
Date de l'échantillonnage
Datum der Verschließung

Declared weight per bag
Poids indiqué
Gewicht der Packung

Country of production
Pays de production
Erzeugerland

Nr

Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture
Za opravnou 4, 150 06 Praha 5 - Motol - Česká republika

CERTIFICATE

Issued under the OECD Scheme for the Varietal Certification of Seed Moving in International Trade

CERTIFICAT

délivré conformément au systéme de l'OCDE pour la certification variétale des semences destinées au commerce international

Reference N° : CZE560117
N° de référence:

Species : Glycine max (L.) Merr.
Espéce:

Cultivar: Merlin
Cultivar:

Number of containers: 6
Nombre de sacs:

Weight of lot: btto 6 000,00 kg
Poids du lot de semences:

The Seed lot bearing this reference number has been produced in accordance with the OECD Seed Scheme and is approved as:

Le lot de semences portant ce numéro de référence a été produit conformément au systéme de l'OCDE pour des semences et il a été agrée comme:

CERTIFIED SEED, 1 st GEN - (grey label)
NOT FINALLY CERTIFIED SEED

Place and Date: Praha, 27. 3. 2017
Lieu et date:

ČESKÁ REPUBLIKA CZ 03

Signature

ISTA

- Mezinárodní asociace pro testování osiva, založena v roce 1924
- „Jednotnost v kvalitě osiva po celém světě.“
- Členové ISTA ve více než 80 zemích světa
- Je řízena Výkonným výborem
- Nové metody pro testování osiva zajišťují jednotlivé Technické výbory (např. Výbor pro klíčivost, Výbor pro čistotu…), je jich 20
- Každý rok nová verze International Rules for Seed Testing (Mezinárodní pravidla pro zkoušení pravidla, ISTA pravidla)
- Po světě více než 130 akreditovaných laboratoří

ISTA certifikát

- Může jej vydávat pouze akreditovaná laboratoř
- V ČR má akreditaci ISTA Odbor osiv a sadby
- Originál, předběžný certifikát, duplikát
- Zaručuje, že výsledky zkoušek jsou reprodukovatelné, pravdivé a představují kvalitu osiva
- Oranžový ISTA certifikát
- Modrý ISTA certifikát

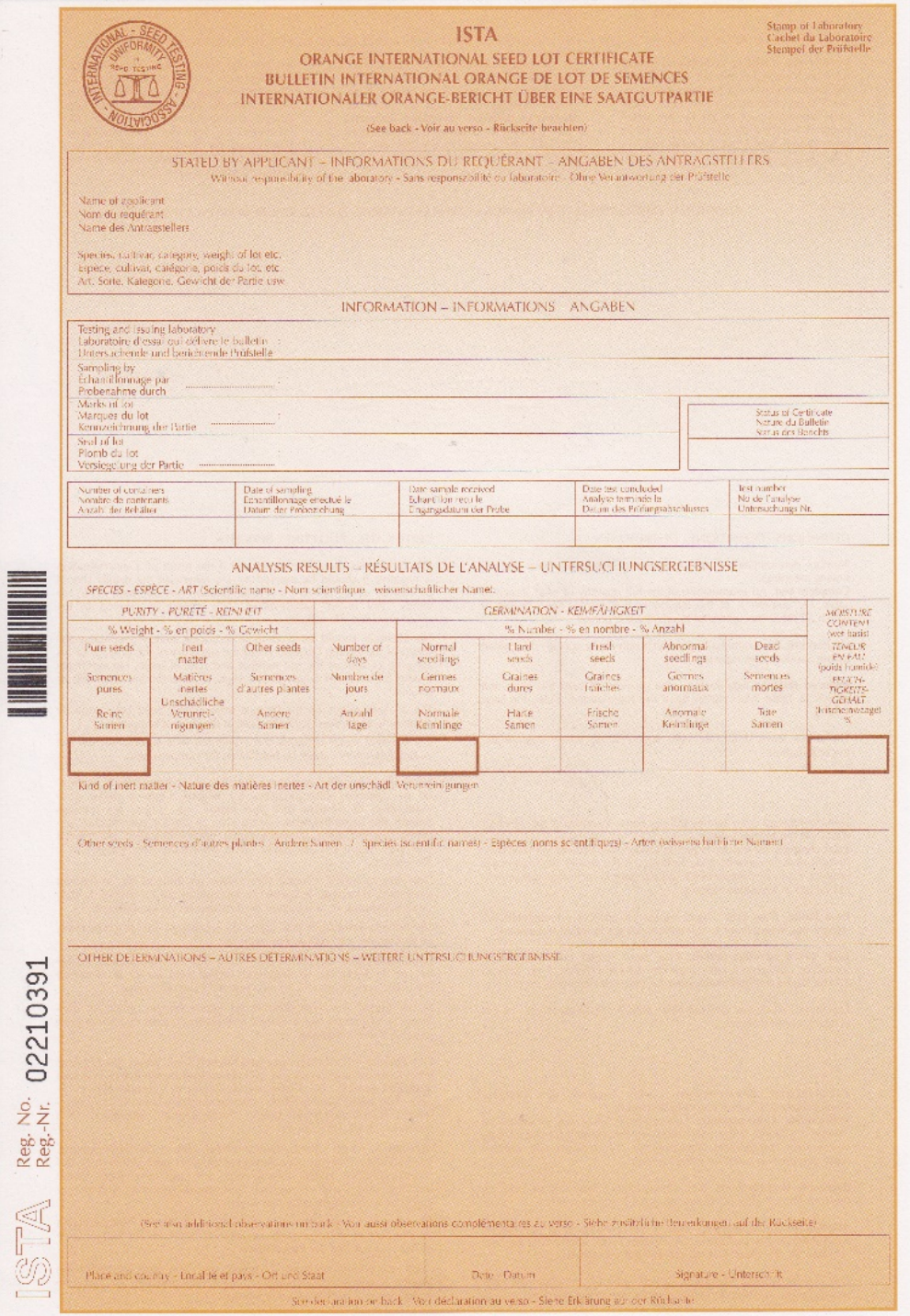

Podmínky pro vydání ISTA certifikátu

Oranžový ISTA certifikát (OIC)

- Pouze akreditovaná laboratoř
- Musí obsahovat: razítko laboratoře (vpravo nahoře), autorizovaný podpis (vpravo dole), číslo rozboru a datum vystavení certifikátu
- Dokládá, že vzorkování, uzavírání obalu a zkoušení osiva bylo vykonáno v souladu s ISTA Pravidly.
- Výsledky rozboru na OIC se vztahují na partii jako celek a to pouze v době vzorkování osiva.
- Odběr provádí úřední vzorkovatel (ISTA)

Modrý ISTA certifikát (BIC)

- Pouze akreditovaná laboratoř
- Musí obsahovat: razítko laboratoře (vpravo nahoře), autorizovaný podpis (vpravo dole), číslo rozboru a datum vystavení certifikátu
- Dokládá, že zkoušení osiva bylo vykonáno v souladu s ISTA Pravidly.
- Výsledky rozboru na BIC se vztahují na vzorek k datu, kdy byl doručen do laboratoře.
- Směs osiva -> jedině BIC

Vzorkování dle ISTA

- Kapitola 2 ISTA Pravidel
- Pověření vzorkovatelé
- Obecný princip: souhrnný vzorek je získán z partie osiva odebráním primárních vzorků z celé partie a následným smísením
- ISTA Sampling Calculator https://sampling-calculator.seedtest.org/
- Partie musí vykazovat jednotnost, při vykázání heterogenity je nutné vzorkování zastavit
- V ČR implementace pravidel do Přílohy č. 1 vyhlášky č. 61/2011 Sb.

Co pravidla upravují a definují?

- Definice termínů (typy vzorků, uzavírání obalů, označování…)
- Obecné principy
- Nástroje
- Postupy (příprava, intenzita vzorkování, získání jednotlivých typů vzorků, minimální velikosti vzorků, metody dělení vzorku, vydání certifikátu, uchovávání vzorků)
- Výpočet a uvádění výsledků
- Tabulka 2C – pro velikosti partie a vzorků
- Testování heterogenity

Děkuji za pozornost.